

MAGYAR NÉP

KÉPES HETILAP

Előfizetési árak:

Egy évre 170 — L., félévre 95 — L.

Egyes szám ára 4 — L.

Külföldre egész évre 270 — L.

FŐSZERKESZTŐ:

GYALLAY DOMOKOS

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Strada Baron L. Pop (v. Brassai-utca)

5. szám.

Megjelenik minden szombaton.

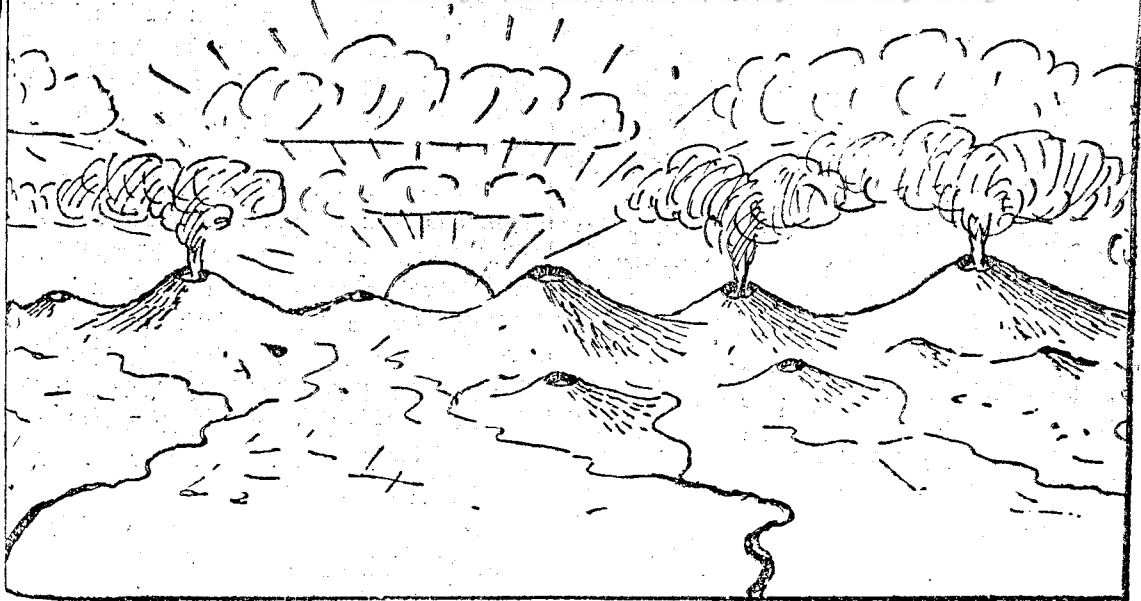
Erdély alvó szörnyetegel.

Az embert sujtó természeti csapások közül a legborzasztalmasabbak a vulkáni kitörések és földrengések.

Mi Erdélyben élők, hála Istennek, nem tudjuk elgondolni se, hogy mit jelent az, mi megreped a föld s belső részének ezer

utáni napokban az ujságok Olaszországból. Ott a régóta csendes Volturino-vulkán tört ki Nápolytól délkeletre s ezzel egyidőben nagy földrengés is volt, mely sok várost tett tönkre: az emberek tízezreit részben eltemette, részben hajléktalanokká tette.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Mikor még nem aludt a Hargita...

ál melegebb lágája kiömlik a felületre. S ennél is borzasztóbb, midőn a szilárd megmozdul és másodpercenként alatt városok össze, emberek ezrei, megbecsültek gazdasági és tudományos értékek el

Egyen csapás hírére hozták július 20-ika

Olvasóink lelkében felvetődhet a kérdés: mi is hát a vulkán, hol fordulnak elő, mi lehet az oka a földrengéseknek és annak, hogy vulkáni kitörések és földrengések gyakran együtt fordulnak elő!

Vulkánnak nevezzük azt a helyet, ahol repedésen át a Föld belső részének megolvadt

anyaga, az izzó láva, a felületre kiömlik. A vulkánok kúp alakúak. A kiömlött lávából, a kitörés ereje által feldobott láva darabokból és a gázok által felragadott finom láva részecskékből, a vulkáni hamuból, a legtöbb a repedés közelébe hull le. Távolabb mind kevesebb jut. Így alakul ki a vulkán kúp alakja. Felső részén van egy tölcészerű bemélyedés: a kráter.

A második kérdésre is már tulajdonképpen megfeleltünk. A vulkánok tehát ott vannak, ahol a föld külső, szilárd kérge nagy mélységig össze van töredevezve. Itt a láva anyag a mélyből fel tud törni. Az összetöredezés pedig a hegyek környékén fordul elő, mert mikor ezek feltornyosultak, összetöredezett a föld.

Ez megmagyarázza a földrengések okait is. Könnyű elképzelni, hogy a felület alatt több kilométer mélységben elmozdulnak ezek az összetöredezett hatalmas föld-darabok. — Ilyenkor a felettük levő területen földrengés van. Kisebb földrengést okozhatnak a vulkánok is. A láva olyan nagy erővel törhet ki, hogy megrázza a vulkán környékén a földet.

A vulkánok és földrengések tehát nem régen keletkezett hegyekhez vannak kötve. Ilyen helyeken a hegyek kialakulása, azt mondhatnók, ma is folyik: kisebb-nagyobb elmozdulások történnek a föld mélyében, beszakadások, kiemelkedések keletkeznek a felületen, vulkáni kúpok tornyosulnak fel.

Lapunk más helyén olvashatunk arról, hogy milyen nagy csapást hozott környékére a Monte Vulturino vulkán és a földrengés. — Amikor ezen elgondolkozunk, résztvevő lélekkel osztozunk az olasz nemzetet ért gyászban.

De egytől önkéntelenül felvetődik lelkünkben a kérdés: mi nem vagyunk kitéve ilyen csapásoknak?

Erdély nyugati hegyeiben is voltak a Föld történetének régiebb idejében hatalmas vulkánok, működésük idejében, nagy földrengések is. Az északi részen Retteg mellett van a Csicsóhegy, mely felváltva lávát és hamut ontott ki magából.

Kolozsvár határában sok helyen, Bács, Szucsán, Kajántó, Solyomkő, Felek, Kolozs környékén, a Mezőségen sok helyen lehet látni a dombok oldalán a vastag rétegeket alkotó vulkáni hamut. Könnyen felismerhető világos, fehéres színű és könnyűségéről. Ezeket kisebb vulkánok ontották ki magukból.

A keleti oldalon a Kelemen- és Görgényi havasok, a Hargita hegység csupa vulkánból, vulkánok által kiontott lávaanyagból, hamuból áll. Még most is meg vannak itt a hajdani vulkáni kupok, köztük legépebben a Tusnád mellett, Csomád, melynek kráterében a Szent Anna kristálytisza vize csillog.

Ezek a vulkánok azonban nagyon régiek, nem működnek, nem ontanak lávát: halott vulkánok. Elesenedtek, de nem tökéletesen, mélyben megrepedt lávaanyagból hosszú idő után ömlött a forró víz, melegforrásokat alkotva. Az után kénes gázok törtek fel — mint most is a torjai Büdös-barlangban. Ma szén-szén-gáz tör fel nagy mennyiségben, mely a források vízében feloldódva alkotja a székelyföldi híres forrásokat.

Azt szoktuk mondani, hogy a Hargita vulkánjai utolsó működésüket végzik. Általánosan megfigyelt dolog, hogy az ilyen vulkánok lávát nem ontanak. Nem kell félnünk tehát, hogy a Hargita vulkánjai egyszer csak megelevenednek és sokat szenvedett székely népet újabb megpróbáltatás elé állítják.

Nem kell félnünk nagyobb földrengésektől sem. Kisebbség nálunk is előfordulnak, különösen sok Brassó és Nagyszeben környékén, Kolozsvárt is volt olyan, hogy a templomok megráztak. Ezek a földrengések a Kárpátok képződésének kisebb utómozgásai. A Kelemen havasokban, Palotailván 1925-ben és 1926-ban is kisebb földrengés volt, melyek a föld anyagának megrögzöttségével függenek össze. Nagyobb földrengések tehát nem csináltak.

Nyugodtan hajthatjuk le tehát fejünket és áldhatjuk a Mindenhatót, hogy nem állít ilyen megpróbáltatások elé.

Dr. Tulogy János

Minden magyar ember jegyezze jól meg, hogy a magyar egyházak biztosító intézete a

„Minerva Biztosító” R.-T.

tehát magyar köteleesség biztosítását ide állítsa

Nyári tüzek.

Az esőtlen nyár heve nagy károkat tett mezőiken. Nagyrészt elperzselte azokat a reménységeket, amelyek a tavaszon olyan szépen mutatkoztak. Megfogyatkozott terméseredményekre van kilátás, különösen tavasziakban.

Fájdalom, leontott és betakarított gabonáinkat is nagyobb mértékben dézsmálják az elemi csapások, mint más esztendőben. A közelmúlt hetek krónikája tele van pusztító tüzvészek följegyzésével. A vizeiket vesztett faluk házain és szérüs kertjein féktelenül garázdálkodik a vöröskakas. Csupán a kolozsvári tartomány-igazgatóság területén, tebát a szorosan vett Erdélyben egyetlen hónap alatt 306 tüzeset történt.

Mi a teendők a baj ellen?

Elárvuultságunkban magunknak kell védekeznünk a természet mostoha elbánása ellen. Hogyan óvjuk meg hajlékunkat, asztagainkat, kazlainkat tüzvészek elharapózott járványától?

A felelet mostani helyzetünkben nem olyan könnyű, mint amilyen szerencsésebb viszonyok között lehetne. A legtermészetesebb védekezési rendszerrel nem élhetünk úgy, ahogy a szükség megkívánná. *Tüvész-egyesületeinket* még mindig fojtogatja a hatóság bizalmatlansága és ennek végső végrehajtója: a csendőri hatalmaskodás. A közelmúlt napokban egyik tüvész-krónikája mindennél jobban megvilágítja a magyar falvak méltatlan helyzetét.

Marosvásárhely közelében, Körtefáján, kilenc telek esett martalékaul a tűznek. Az oltást, hosszú órák elmúltával, csak a szomszédos községek tüvész-társasága kísérhette meg. Nem azért, mintha Körtefája nem akart volna mindent megtenni a maga védelmére. — Akart bizony, de nem állott módjában.

Egyik laptársunk fölháborító magyarázatot adja Körtefája tehetetlenségének.

Körtefáján van ugyan rátermett tüvész-társaság és elég jó tüvész-főszerelem, ezt azonban kihasználni nem lehet, mert *a csendőrség* még előtt betiltotta a tüvész-egyesületeket, mert *a falu szentiszta magyar népe a román tüvész-vezényszavakat nem ismerte s magyar nyelven tudta csak az oktatást meg-*

A subprefekt és a csendőrpáncsnok ugyan az érdekeltek panaszára adtak ki utasításokat, hogy a tüvész-társaság magyarul is gyakorlatozhat, a csendőrség azonban ezt a rendelkezést nem vette számba, de az őrs vezetője a maga igazolására kijelentette, hogy nem rajta mulik, ha mást kénytelen cselekedni, mint a felsőbb rendelkezés.

— Az uraknak — mondotta az őrsparancsnok — egyet mondanak, nekem ennek a — *fordítottját* rendelik el.

Ime, milyen méltatlan játékot folytatnak némely hatósági közegek a magyar nép életbevágó érdekeivel!

Nos, mi azt mondjuk, hogy ebbe a két-szinű játékba nem szabad a falvak népének belenyugodnia. Tovább kell kilincselni és zakatolni, de *a tüvész-egyesületeket mindenütt szervezni kell* és veszedelem idején ki kell vonultatni. A mi tüvész-egyleteink önkéntes alakulatok, tehát semmi jogaim sincs arra, hogy kicsiny hatalmasságok a magyar oktatási nyelvet ezekben a magán, tehát nem állami társulatokban kifogásolják. A faluk vezetőinek legyen gondjuk a magyar tüvész-egyesületek működési jogának kivívására és megvédésére. Amit ezen a réven a tűz ellen teszünk: az igazán jogos önvédelem!

A tűz ellen való védekezésnek másik hatóságos módjáról, a *biztosításról*, elég szót ejtettünk s az ügy fontosságához mérten még bizonyára sokat fogunk ejteni. Most, amikor végre ejutottunk oda, hogy megbízható intézménynél, magyar célok szolgálata mellett biztosíthatunk, igazán könnyelműség védtelenül kiszolgáltatnunk magunkat a vöröskakas pusztításának.

Mert egyet jegyezzünk meg: a tüvész-pusztításai ellen való harmadik gyógyszer mindinkább elveszti hatékonyságát. Értjük a jótékonyságot, amellyel eddig a károsultakot segíteni igyekeztünk. Társadalmunk sokkal jobban elszegényedett, semhogy a megsokasodott tüzkárokat adományaival pótolni tudná.

Egyes emberek biztosítással, a falvak tüvész-egyesületek szervezésével védekez-

KÜLFÖLD

Uj szövetség alakul. A Briand politikai szövetség tervének kudarcáról lapunk múlt számában részletesen beszámoltunk. A sikertelenség nagyon elkedvetlenítette a francia külügyminisztert. Annyira, hogy a lemondását is benyújtotta, de azt a miniszterelnök nem fogadta el. Azt azonban már meg kell állapítanunk, hogy ennek a tervnek a felújítása nagyon kétsőre fog bekövetkezni. Ezzel szemben pedig egy új, kisebb terjedelmű szövetség van alakulóban. Arról van szó, hogy a már meglevő magyar-olasz-osztrák barátsági szerződés kibővül Németország csatlakozásával, vagyis új formában feléled a régi hármasszövetség, a melyet a világháború bontott meg. Ennek az új megalakulásnak a megindulása nagyon nyomasztó helyzetet teremtett Franciaországra, hiszen tudva levő az olasz-francia ellentét. Ez már néhány alkalommal annyira kiélesedett, hogy alig-alig lehetett a háború kitörését elhárítani. Németország csatlakozása pedig nagy mértékben megnehezíti Franciaország helyzetét, hiszen a felszabadult német területeken, a Rajna-vidéken lezajlott német ünnepek nyilván megmutatták a német nemzet elkeseredett érzéseit Franciaország iránt. Amint látszik, lassan-lassan megint veszedelem felé sodródik Európa még meg sem nyugodott békéje, hiszen a német szerveztség és fegyelem sokszoros erővel az olasz törekvések támogatására. De azért remélnünk kell, hogy a felelős államférfiak megfontolt munkája el fogja hárítani a veszedelmet.

A német választások. A német pártok harca már megindult a kerületekért, bár a választások csak szeptember közepe felé lesznek. Majdnem harminc párt küzd a mandátumokért s az eredményeket épen ezért sejteni sem lehet. Fel kell azonban tennünk a német népjózanágáról, hogy olyan pártokba helyezi bizalmát, a melyek önzetlenül kívánják munkálni hazájuk javát. Vagyis: becsületes polgári és köztársasági kormány alakításra nyujtanak alapot.

Veszélyben Anglia utja Indiába. Az egyiptomi zavargások nagyon könnyen lehetlenné tehetik Anglia gyors érintkezését a szintén nyugtalan Indiával. Ha a szuezi csatornát Egyiptom elégedetlen népe a hatalmába keríti, hetekkel nyulik meg a hajóut Angliából Indiába. Ez a veszedelem arra indította az angol kormányt, hogy tízezer főnyi katonaságot szállítson Egyiptomba a szuezi csatorna védelmére. Nem könnyű a dolga most Anglia politikusainak.

Román-szerb tárgyalások. A román-magyar-szerb tárgyalások befejezte után Színájában új tárgyalásra ültek össze a román és szerb megbízottak. A két országot közvetlenül érdeklő gazdasági kérdésekről van szó, bár olyan hírek is vannak, hogy a mostani tárgyalások egy román-cseh-szerb gazdasági szerződés előkészítéséért vannak. Csehország ugyanis, amint múlt számunkban ismertettük, nagy féltékenységgel nézte a korábbi román-magyar-szerb tárgyalásokat s már azok folyamata alatt minden erővel dolgozott Magyarország kiszorítására. Nem tudjuk elhinni, hogy a románok és szerbek gazdaságilag is össze tudnának fogni

Csehországgal. Először azért mert ez a három ország főként mezőgazdasági termeléssel foglalkozik s így érdekeik azonosak, azonban ellentétesek a főként ipari termelő Csehországgal. Másodsor pedig a Duna völgyében nem lehet egészséges gazdasági életet teremteni Magyarországon nélkül. Lapunk zártakor értesültünk, hogy a Színájában lefolytatott román-jugoszláv gazdasági tárgyalások kedvező eredménnyel zárultak. Kilátás van arra, hogy a két állam között szoros vámszövetség létesül.

Az indiai helyzet. Indiában már békésebb hírek érkezek. A vezető indus politikusok eredményesen tárgyaltak Ghandival s ezért egyre erősebb a remény, hogy a közelebről meginduló tárgyalások jó végre jutnak. De az is bizonyos, hogy India nagy lépést fog tenni teljes függetlensége visszanyerése felé.

„Transylvania” Bank

Cluj-Kolozsvár.

Fiókintézetek:

Torda,
Gyulafehérvár,
Marosujvár,
Maroshévíz,
Ditró,
Mócs

Gyergyószentmiklós,
Csikszereda,
Csikszentmárton,
Kézdivásárhely.

Kirendeltségei:

Aranyosgyéres.

Elfogad betéteket, leszámoltó váltókat és bárhova teljesít átutalásokat, meghiúsításokat.

Új pénzforrás.

— A székely borvizek értékesítésének kérdéséhez. —

E lap hasábjain irtam már a székely ásványvizekről és pedig akkor, amikor a román parlament a bányatörvényt tárgyalta le és kimutattam azt, hogy a Székelyföldön a bányatörvény hatálya alá tartoznak az *ásványvizek*. Ez alá a meghatározás alá *olyan természetes vizek tartoznak, amelyeknek bizonyos mennyiségű, magukba oldott só tartalmuk van és gyógyító, vagy másképen, az ember vagy állat természetes életére ható tulajdonságuk van.*

A többi és a Székelyföldön nagyobb elterjedésű ásványvizek, melyeket *borviznek* nevezünk, nem tartoznak a bányatörvény hatálya alá.

Gazdasági szempontból eddig csak az ugynevezett gyógyvizeket használták ki, vagy az ásványvizeknek ugynevezett asztali vizeit. Ezeknek kihasználhatósági lehetősége azonban erősen korlátozott, mert hiszen eladási lehetősége sok mindentől függ.

A székely borvizek, sajnos, egyáltalában nem használtattak fel addig gazdaságilag és erre nem is igen volt lehetőség.

Két német találmány azonban lehetővé teszi most, hogy eme Isten áldását a székelység pénzzé változtathatja és kellő akarással az egész ország közgazdasági viszonyaira nagy eredményeket érhet el.

Romménhölter német szénsavgyáros jött rá arra, hogy a borvizekhez *folyékony szén-savat* töltve, azokat igen üdítő, sokáig tartós és messzire szállítható vizekké konzerválhatja.

Azonban nem állt meg itt a tudomány. A gyümölcsökből és egyéb növényekből előállított kivonatoknak ezen vízhez való hozzáadása az ugynevezett szörpököt adja, amelyek mint *üdítő italok* rohamosan növekvő fogyasztásnak örvendenek, ha egy kevés cukorsziruppal édesítettnek, meg, amennyiben erre szükség volna.

A Székelyföldnek erdei telve vannak málnával, vörös és fekete áfonyával, amelyeknek kivonatai borvizzel keverve és folyékonyan szénsavval pótolva erős falu, légmentesen záró üvegekben csomagolva, kiválóan üdítő, időtlen-időig tartó nagyon kellemes italt adnak. Ezeknek szállítóképesége korlátlan és elhelyezhetőségi lehetősége minden gond nélküli, mert hiszen az *alkohol ellenes mozgalom, a sportnak óriási elterjedettsége* és magának az árnak olcsósága és jóize ezt a lehetőséget szinte korlátlaná és napról-napra fokozódóbbá teszi.

Amennyiben a Székelyföld népe meghallgatná tanácsomat: és ennek a borviznek, málna és egyéb növényeknek ilyszerű iparosítására adná magát, nemcsak nagy anyagi haszonra tehetne szert, hanem óriási hatással lehetne az országban levő cukoriparra, az üvegiparra, a gummiiparra, melynek gyártmányaira szükséges volna, — és mely keletkezését is elősegítené.

Nézetem szerint ezeket a szörpököt nemcsak Romániában, hanem Magyarországon, Ausztriában, Bulgáriában és igen nagy mennyiségben Amerikában lehetne elhelyezni, ha eladási szervezeteiket ügyesen oldják meg.

Németországban már állami és városi hatóságok, az államvasutak a katonaság, a tengerészet, nagy gyárüzemek állítják elő ezeket a szörpököt és minden kiesi forrás, amelyikből szénsavas víz bugyog, és annak minden csöppje így iparosítva fizeti vissza busásan azt az érdeklődést, melyet tulajdonosa iránta tanusít.

Természetesen egyik legfőbb kelléke ennek az iparnak a tisztaság és az egészségügyi szabályok betartása.

Hezner Béla

okl. vegyész-mérnök.

Belpolitikai hírek

Mit értek a szászok hűségnyilatkozatukkal? Lapunk mult számában megírtuk, hogy a szászok is Genfbe, a Népszövetség elé akarják vinni panaszaikat. A mult hét folyamán több vezető, szász politikus nyilatkozott ilyen értelemben. A szászok tudvalevőleg 1919. január 8-án hűségnyilatkozatot tettek az új román államnak. Azt remélték, hogy így a román állam részéről méltányos elbánásban fognak részesülni. Az eltelt 10 esztendő azonban a szászoknak sem hozott semmit. Vezetőik most megállapítják, hogy a szász népet az agrártörvény 35 ezer hold egyházi birtokától fosztotta meg. Ezenkívül sok iskolai és kultur alapjuk semmisült meg. A papi kongrua és az iskolai államszegélyek nagyon csekély kárpótlást nyújtanak az elvesztett vagyonért. A szászok megállapítása szerint a hűségnyilatkozat anyagi mérlege: évi 75 és fél millió lej veszteség! A hűség tehát ezuttal nem nyerte el jutalmát!

Vajda miniszter titkára is részes az összeesküvésekben! Az Anghelescu belügyi alminiszter ellen elkövetett merénylet számai egyre jobban bonyolódnak. Kiderült, hogy az Anghelescu-féle merénylet és a zsidóellenes zavargások között bizonyos kapcsolatok vannak. A vizsgálat rendjén az is kiderült, hogy Vajda miniszter titkára, Tasleanu tudott a merényletről.

Ezt az is igazolja, hogy Tasleanu a vasgárda elfogott tagjai számára pénzt akart esem-pészni a fogházba. Sajnálattal kell megállapítanunk, hogy azok forgatják fel az ország rendjét, akiknek a rend fenn-tartása volna hivatásuk. A kormány különben a liberálisokat vádolja az események előidézésével, de sehogy sem tudja ezt az állítását bebizonyítani.

A zavargások megrendítették a Maniu-kormány helyzetét. Az országban lefolyt zavargások minden jel szerint nagyon megrendítették a Maniu-kormány helyzetét. Maniu miniszterelnök át is adta a kormány lemondását a királynak, de a király a lemondást nem fogadta el. Hir szerint Vajda belügyminiszter helyzete a kormányban annyira tarthatatlanná vált, hogy rövidesen le fog mondani állásáról.

Ne hagyja a pénzt a földön heverni!

Ügyszólván minden vidéknek megvannak bizonyos mezőgazdasági házi iparra a maga természetadta lehetőségei, csak kikéll használni azokat. — Skultéty László gazdasági népiskolai tanító

A mezőgazdasági háziipar kézikönyve

c. munkájában megtanít arra, hogyan kell ezt a pénzt a földről felemelni Szalmamunkák, Lőszőrmunkák, Gyékény munkák, Cirokmunkák, Vesszőmunkák, Famunkák és Gazdasági építkezés főcímei alatt részletesen, pontosan képek kíséretében tanít egész sereg háztartási cikk előállítására, amelyet sokszor gyermekek, vagy gyengélkedők is elvégezhetnek. Végül háziipari könyvtelből és a háziipari szövetkezetek megalakítására ad értékes utasításokat. — A könyvet a pénz előzetes beküldése esetén 245 leterért portómentesen küldi a

MINIBERVA

Cluj-Kolozsvár, Strada Regina Maria (volt Deák Ferenc-utca) 1. szám alatt. Utánvétell 25 lejjel drágább.

* HÍREK *

A sztrájk miatt elmaradt számokért ez alkalommal is 4 oldalnyi kárpótlást nyújtunk olvasóinknak. Így lapunk mai száma 20 oldalon jelenik meg.

Mikor lesz döntés a Csiki Magánjavak ügyében? A Csiki Magánjavak ügye szeptember ötödikén kerül a Népszövetség elé. Az ügy tanulmányozására a Népszövetség hármias bizottságot küldött ki. A bizottság tagjai Henderson angol külügyminiszter, Precope finn külügyminiszter és Alacan párizsi perzsa követ. A szűkebb bizottság véleményének meghallgatása után az ügyben a Népszövetség nagy tanácsa fog dönteni. A több-százmillió aranykoronára rugó per kimenetele elé az egész világ kisebbségei feszült várakozással tekintenek.

Orosz kémeket fogtak el a bukaresti főpostán. A bukaresti főposta két tisztviselőjét kémkedés gyanúja miatt letartóztatták. A bűnös tisztviselők a főposta irattárából sok fontos okmányt és nagymennyiségű hivatalos távirati űrlapot loptak el. A vizsgálat rendjén megállapították, hogy a letartóztatott tisztviselők összeköttetésben állottak az orosz kommunista szervezet központjával.

Vége a koresmai hitelnek! Az új szesz-törvény értelmében szesz-szeszes italokat csak készpénz fizetés ellenében szabad kiszolgáltatni. Tilos gabonáért, tojá-sért, baromfiért, vagy más gazdasági termékekért cserébe szesz-szeszes italokat árulni. Fontos intézkedése a törvénynek, hogy a szesz-szeszes italok vásárlásánál nyújtott hitel törvény előtt nem perelhető. Ha tehát a koresmáros valakinek hitelbe ad szesz-szeszes italt és a vevő a kikötött időben tar-

tozását nem fizeti meg, az öszszegyet a korcsmáros elvesziti, mert a törvény nem itéli meg. Fontos rendelkezése a törvénynek, hogy a koresmákat reggel 7 óra előtt nem szabad kinyitni. Ez különösen azokat a falusi koresmárosokat érdekli, akik eddig már hajnalban kinyitottak.

Halálos villámesapás. A szilágymegyei Csókás községben Lupsa György földmives a mezőn aratott. Zivatar támadt és Lupsa egy fa alá menekült. A villám besujtott a fába és a szerencsétlen embert megölte.

Szabó Istvánt neveztek ki a Szatmár—nagyváradai katolikus püspökség apostoli kormányzójává. A Bukarestben székelő pápai nuncius a Szatmár—nagyváradai püspökség apostoli kormányzójává Szabó István szatmármegyei káptalani helynököt nevezte ki. Az új apostoli kormányzó 1863-ban született Szatmáron. Theologiai tanulmányait a budapesti egyetemen végezte, nemsokára azután a szatmári püspökség egyházmegyéjének szolgálatába lépett. Itt az egyházi tisztségekben fokról-fokra emelkedett. 1905 évben pápai prelátnak neveztek ki. 1912-ben kanonok lett és 1928 július 9-én a szatmári káptalan őt káptalani helynöké nevezte ki. Szabó István néhai Meszlényi és Boromissza püspökök alatt teljesített szolgálatot és eredményes buzgó munkásságával a püspökök bizalmát teljes mértékben megnyerte. A két egyházmegye apostoli kormányzatát Szabó István apostoli kormányzó augusztus 15-én veszi át, melynek megtörténte után fogja kivészezni a nagyváradai apostoli kormányzói helynököt, vagyis helyettesét.

Mit ír az „Adeverul“ Rothermere lordról? Az „Adeverul“ című román lap a Berliner Tageblatt jelentése nyomán arról ír, hogy lord Rothermere az Interparlamentáris Unió konferenciájának alkalmából bankettet rendezett a magyar delegáció tiszteletére. Ezen a banketten a békeszerződések revízióját illetően újból kifejtette álláspontját. Nem is olyan régen, mint ismeretes, Rothermere lordnak az volt a véleménye, hogy csak egy demokratikus Magyarországon érhet el sikert a revíziós mozgalom. Ujabban azonban engedett ebből a nézetéből. Több párizsi politikai körben örömmel veszik tudomásul — mondotta többek között a lord — hogy a magyar a kormány feudalista jellegű. „Én pedig azt hangsúlyozom, hogy mindenképpen szilárd és megingathatatlan.“ Rothermere lord — folytatja cikkét az Adeverul — a revízió tekintetében is változtatott eddigi nézetein. Eddig ugyanis csak a magyarlakta területeket követelte vissza az utódállamoktól, most azonban határoninnen és határontul az összes magyarokhoz szól, hogy fogjanak össze s közös akaratú és elhatározással legyenek rajta, hogy a történelmi Magyarországnak a világháboruban széthullott minden területét egyesítsék újra.

— *Meghülésnél, náthalásnál, mandulalobnál, torokgyulladásnál, idegfájdalmaknál, inszurgatásnál naponta fél pohár természetes „FERENC JÓZSEF“ keserűviz rendes gyomor- és bél működést biztosít. Egyetemi orvosok véleménye szerint a FERENC JÓZSEF víz hatása gyors, kellemes és megbízható. Kapható gyógyszerárakban, drogériákban és fűszertüzletekben.*

Tanítók figyelmébe! A Minerva kiadvállalat lezártpótló munkát óhajt teljesíteni, mikor magyar és román nyelven kiadja az elemi iskolai modern rajztanításhoz szükséges, módszeresen illusztrált

Rajzfüzeteket és ezzel kapcsolatban

Vezérfonal az el. isk. modern rajz tanításához című munkát.

Ugy a Vezérfonalat, mint a füzeteket Kovácsi Pál ismert nevű rajztanár, rajzpedagógus készítette, kinek nagyszabású rajztanítási Vezérfonnyvét 1914-ben a magyar kultuskormány támogatásával a Franklin Társulat adta ki, mint a szakkönyv pályázaton elsőnek elismert munkát. Kovácsi Pál 10 év óta csupán a speciális rajztanítás szolgálatában áll. Legújabb munkáiban a hosszú és eredményes rajztanítási évek teljesen kipróbált tapasztalata van feldolgozva az országos tanterv figyelembe vétele mellett az I.—IV. el. osztályok részére.

A román részt Gázdac Mihail professzor, ismert tanakönyvíró és Ojel Teodor isk. igazgató közreműködésével állította össze. Ugy a rajzfüzeteket, mint a Vezérfonal a közoktatásügyi minisztérium által engedélyezve vannak.

A Minerva gondoskodik arról, hogy a jövő iskolai év első napjaiban az ország minden könyvkereskedésében meg lehessen vásárolni a rajztanítási eredményességét szolgáló munkákat.

A füzetek és Vezérfonal ismertetésére még rá fogunk térni,

A nagy, angol léghajó szerencsésen átrepült Amerikába. Az angolok „R. 100” jelzésű óriási léghajója átrepülte az Atlanti Oceánt és megérkezett Kanadába. Utközben a léghajót vihar rongálta meg, de a hibákat kijavították és útját folytathatta. Az angol léghajó másfélszer akkora, mint a németek „Graf Zeppelin”-je.

Magyarország második lett a hamburgi nemzetközi sakkturnán. Hamburgban most ért véget a nemzetközi sakkverseny, amelyen első lett Lengyelország, míg Magyarország, amely napokon át vezetett, a hollandoktól szenvedett vereség következtében, a második helyre szorult. Harmadik Németország.

Nem szabad földet vásárolni a székelyeknek! A Csikmegyében fekvő gróf Somsich-féle birtokból tizenkilenc csikmadarasi, esikszenttamási és dánfalvi székely gazda vásárolt kisebb birtoktesteket. A vásárlást az alsó foku agrár hatóságok jóváhagyták. A Bukarestben székelő legfelső agrártanács azonban megsemmisítette a szerződéseket és a székely kiscgazdák által megvásárolt birtokot az állam részére kisajátította. A székely kiscgazdák sérelme ügyében a csikmegyei magyar képviselők panasszal fordultak a kormányhoz.

Vérszegények, sápadtak, étvágytalanok, legyengültek gyakori fejfájásban, tüdőhurutban szenvedők kérjenek ismertető füzetet a dr. Földes-féle Ferrol Vastáplikórról. Mindenkinél teljesen díjmentesen küldi dr. Földes gyógyszerháza és vegyészeti laboratóriuma Arad, Str. Eminescu 21.

Medvék pusztítják a jószágot Gyimesbükk vidékén. Gyimesbükk vidékén a vadászati tilalom óta rendkívül elszaporod-

A munka hadserege.

Két évvel ezelőtt Bulgária déli részét pusztító földrengés tette tönkre. Az ember azt hitte volna, hogy az évtizedekig tartó háboruban elvérzett bolgár népez a csapást soha sem fogja kiheverni. De csoda történt! Nehány hónap leforgása alatt a romok eltűntek és alig telt el egy esztendő, szép épületek állottak a romok helyén.

Ezt a csodát a munka hadserege művelte.

Ez jutott eszembe mindjárt, amint az olaszországi földrengésről hallottam. Az olasz nép is ki fogja heverni ezt a csapást. Hiszen az a nép, amelyiknek Mussolini a vezére, képes olyan csodát művelni, mint a bolgárok. Ezt a hitemet megerősítette az is, hogy Mussolini visszautasította az idegen nemzetek segítségét azzal a megokolással, hogy az olasz szerencsétlenségen az olaszok fognak segíteni!

Mussolini ezt meg is fogja tenni. Gazdag, győztes ország kormányzója, nem lesz tehát csoda, ha a földrengés nyomait eltünteti a pusztulás sujtotta vidékről.

De hogyan csinálta ezt a bolgár nemzet? — kérdezi mindenki. A bolgároknak nincs gazdag országuk, a balkáni és világháborúk anyagilag teljesen tönkretették a népet, hogyan építették újból fel az elpusztult országot?

Említettem: ezt a csodát a munka hadserege művelte.

Mig csaknem az egész világ háborúra készül és ember, pénz, mindent katonai erejének növelésére fordít, addig az az okos bolgár nemzet megtremtette az igazi béke hadseregét, a munka katonaságát.

Minden állampolgár köteles bizonyos mennyiségű munkával adózni az államnak. A férfiak 20—40 éves kor között 8 hónapig, a nők pedig 16—30 éves kor között 3 hónapig kötelesek az államnak teljesen ingyen dolgozni.

Ha valaki nem akar „bevélni” kötelezettségét pénzszezzel is megválthatja. Ez esetben a besorozott munkásnak napi 60—70 lejnyi összeget kell fizetnie az államkasszába.

A 8 és 3 hónapi szolgálati időt két részletben is lehet szolgálni.

Rendkívüli esetekben be lehet rendelni bárkit életében egyszer 21 napi időszakos szolgálatra is.

Az utóbbi években a nőket felmentették a szolgálat alól, a férfiakat pedig csak tiz napra hívták be, mert az állam néhány évi kötelező munka segítségével teljesen talpra állott.

Bulgáriának ez az intézménye páratlanul áll az egész világon. Ebben a formjában egy országban sem ismeretes. Pedig mennyivel többet érnének az államok a munka polgári hadseregével, mint a gyilkoló katonai csapatokkal!

tak a medvék. Julius 25-én három hatalmas medve rontott a községi csordára. A vérengző vadállatok tizehét marhát halálra martak és megsebesítették a csorda két pásztorát is. A két pásztor a csikszeredai kórház-

ba szállították. A Székelyföldön mind sűrűbben hallani a medvék kártételéről. Jó volna, ha a hatóságok sürgősen feloldanák a medvevadászati tilalmat, mert az ártalmas állatok már a közbiztonságot is veszélyeztetik.

Vasuti szerencsétlenség Dobozsában. Medjidia város állomásán vasuti szerencsétlenség történt. Két petroléumot és olajjal szállító tehervonat az állomás bejárójánál egymásba szorult. A két mozdony és huszöt ember teljesen összetört s a szerencsétlenségnek két halottja és két súlyos sebesültje van. Megállapították, hogy egy Bradman nevű forgalmi hivatalnokot terhel a felelősség a vasuti szerencsétlenségért, mert rossz megfigyelése miatt engedte be az egyik vonatot.

A St Joachimsthalii „Radiumchema” értékes gyógyeredményei.

Orvosi részről a következő véleményeket kaptuk, amelynek kivételesen helyt adunk:

„Mint gyakorló orvos, aki a St Joachimsthalii „Radiumchemának” gyógyászati jelentőségét szemmel felfogtam, ezekkel a kompresszorokkal széleskörű kísérleteket végeztem és az egyes eseteket különösen megfigyeltem. Minthogy ezen esetekről minden más gyógyszer alkalmazását kerültem, módomban állt a „Radiumchema” hatását részletesen megállapítani. Eredményeim miatt megelőgszem a következőkkel:

1. S. I. gazdász, 48 éves, *chronikus rheumában* szenvedett, nagy fájdalmak a keresztcsont tájékán és pedig mindinkább fokozódó fájdalmak, ép úgy a lumbális és a vállizület tájékán és térdén. Páciens ágyhoz van kényszerítve és a fájdalmak még aludni sem engedik. Merevség az ágyéki izület tájékán.

A kompresszornak 10 napi alkalmazása után a keresztcsont tájékán a fájdalmak teljesen megszűntek, az ágyéktáji merevségét elvesztette és ezzel mozgékonyabbá vált. Páciens ágyon fekszik.

2. L. L. tisztviselő, 42 éves. Nyomó fájdalmak a keresztcsont és a lumbális tájékán. Kompresszornak a lumbális tá-

jékán való alkalmazása után a keresztcsontfájdalmak két hét után jelentékenyen gyengébbek lettek, további egy hét után teljesen megszűntek. Már az alkalmazás első hetében a páciens jól aludt, holott azelőtt a fájdalmak éjjel is gyötörték a beteget.

3. S. M. 30 éves házvezetőnő. A végtagok mozgékonyságának jelentékeny csökkenése (arthritis chron), óriási fájdalmak a térdizületeken, a baltérdre egy Radiumchema kompresszort rendeltem. Hat napi alkalmazás után teljesen megszűntek a fájdalmak.

4. A. C. 24 éves ügyvéd neje. Makacs, évek óta tartó *börsömör*. Ezen betegséget, éveken át az orvosok által rendelt számtalan legkülönbözőbb kenőccsel kezelték, a betegség azonban nem enyhült és kitarthatatlan viszketegséget okozott. Különösen éjszánként tombolt erősen a viszketegési inger.

A kompresszornak flanelházat nélkül való három napi alkalmazása után a *sömör* teljesen megszűnt.

Számos más betegségek terén több kísérleteim hasonlóképpen kiváló eredményeket hoztak.

A gyenge besugárzású Radiumchemának jelentősége a gyógyászat terén mind nagyobb és nagyobb jelentőségre tesz szert.

Igy szól a hozzánk intézett átirat.

Művelődési mozgalmak

JÓTÉKONYCÉLU ESTÉLY ALSÓJÁRÁN. Az alsójárai Unitárius Egyház színelőadással egybekötött tánemulatságot rendezett, mely alkalomra előadta az ifjuság „A falu rossza” című 3 felvonásos népszínművet az orgona alap javára. Igen szép erkölcsi és anyagi sikert érve el. A siker érdekében Váradi Domokos gondnok fáradságot nem ismerő odaadással járt elől. A szindarab betanítását és rendezését Simon István látta el igaz odaadással, amiért a közönség is hálás volt, mert utolsó felvonás után áthatva a szindarab jó előadásától, lelkesen hiv-

ta függöny elé a rendezőt. — A szereplők valamennyien jók voltak. Különösen kiténtek Simon István Feledi Gáspárja, Váradi Bertus Feledi Boriskája, Ferenczi Szendi Bárti Tercsiye, Vörös Elemérné Finom Rózsija, Németh F. Ferenc Gósz Pistája és Ferenczi Mózes Göndör Sándora. — Az előadás után reggelig tartó tánc volt.

MŰSOROS ESTÉLY MISZTÓTFALUBAN. A misztótfalui műkedvelő ifjuság tánemulatsággal egybekötött műsoros estélyt rendezett a ref. építkezési alapja javára. Színre hozták: A „Házasság” c. bohózatot. Szerepeltek Papolcezi Piri, Tóth Sándor, Lajos Pál, Derecskei Dénes és Kovács Annus. „Válik az asszony” c. komédiát: Piskolti Károly, Tóth Etus, Bányai Béla, Romkó Béla, Fekete Vilma, Derecskei Lidi és Katona Sándor szereplőkkel. Végül „Visoki uram szerencséje” jelenetében Jagos Bandi és Szamosi Sándor keltettek nagy derűtséget. Altalában az összes szereplők mindnyájan a legjobbat adták és ezuttal is méltóan kiérdemelték a nagy közönség teljes elismerését, az egyháznak pedig köszönetét a szép anyagi eredményért.

NŐSZÖVETSEGI MUNKA ERDŐGYOROKON. Az erdőgyoroki Ref. Nőszövetség műkedvelő előadással egybekötött tánemulatságot rendezett saját pénztára alapja javára. Az estély ugy erkölcsileg, mint anyagilag jól sikerült. — Színre került az „Arany cipő” című egy felvonásos vígjáték és egy kis komédia. A Nőszövetség műkedvelő gárdája névszerint Lénárt Aranka, Koók Mihály, Koók Ilonka, Váraljai Margitka, Bökönyi Terusz, Szekács Zsuzsika, Kis Erzsike és Balogh Piroska mindnyájan ügyesek voltak szerepeikben és sok tapsot kaptak jutalmul. A betanítás fáradságos és nehéz munkáját Bugyi Jánosné és Borbély Lászlóné urnók végezték. A siker érdekében ugy a rendezők, mint a Nőszövetség tagjai is hathatósan közreműködtek.

MEZŐGAZDASÁG:

ROVATYSZERKESZTŐ: DR. SZÁSZ FERENC

Bevált a „Rapid“ kapa!

Ifj. Mátyás Dénes lemhényi előfizetőnkől kaptuk az alábbi érdekes levelet.

A Magyar Nép ez évi 16-ik számában Szentannay Sámuel tanár ur által ismertetett, ugynevezett Rapid-kapáról kívánok egy pár sort írni. Elsősorban ez alkalommal küldöm őszinte, hálás köszönetemet a szerkesztőségnek és Szentannay Sámuel urnak ezen kézi Rapid-kapa ismertetéséért. Miután Szentannay urnak címét nem tudom, tisztelettel arra kérem a szerkesztőséget, szíveskedjék hálás köszönetemet Szentannay Sámuel urnak tolmácsolni.

Ahogy meghozta lapunk ezen Rapid-kapáról az ismertetést, ugyszintén a rajzot és a készítési módját, azonnal tisztában voltam a kapa jóságával.

En különben mint csekély birtoku kisgazda, minden gazdasági szerszámszükségletemet idáig saját kezűleg készítettem el.

A Rapid kézi kapát szintén elkészítettem. Az első kapáláson szintén nagyon szép eredményt értem el.

De ezen kézi Rapid-kapa által serkentve, újabb, vagyis azt hiszem, legújabb kerek Rapid eke-lókapát kombináltam és készítettem el saját kezűleg. Ennek már gyakorlatilag kitűnően bevált munkaképességéről, jóságáról és előnyeiről értesíthetem Szentannay urat is. De nemcsak én, aki csekély kapás veteményemet már háromszor könnyen, gyorsan és kitűnően megmunkáltam vele, hanem még kisgazda társaim is, akiknek kipróbálás végett oda adtam. Azok, akik már előbb gyári eke-lókapával kapáltak, tehetnek bizonyosságot, miszerint ezen Rapid-ekekapa, ahogy én ezidáig neveztem ezen készítményemet, minden eddigi gyári ekekapat felülmul, munkateljesítménye és könnyű szerkezete tekintetében.

Előnye, hogy munkánál nem eltolja a földet és gyomot, hanem valósággal vágja.

Beállítható mindennemű kapásvetemény kapálására és pityóka vagy burgonya, kukorica sekélyebb és mélyebb töltésére, hogyha sorba van a vetemény

Azután a munkánál könnyű, a lovat, vagy ami huzza, nem fárasztja, mert játszva működik vele egész napon át is. Kukorica, répa és más egyéb veteménynél különösen először esetleg kézi erővel is lehet kapálni két ember által.

Ohajtanám tehát erre az új készítményre a szerkesztőség és Szentannay urnak is szíves figyelmét felhívni. Jövőre kisgazdáinknak lesz a legjobb kapáló eszköze, mert az én tapasztám után bárhol ügyesebb iparosok által készíthető lesz és fele árba sem fog kerülni mint a gyári ekekapa.

Ha valamelyik mezőgazdasági előfizetőm szaküzem venné át, lehetne egy kis gyári módosítással finom Rapid-ekekapat készítenie, azonnal az őlesón gazdáinknak juttatni.

(Lemhény.)

Ifj. Mátyás Dénes.

Szerkesztő megjegyzése: Údvös volna, ha Szentannay, nagyérdemű munkatársunk, mondaná véleményét a székely élelmiszer-fenti megnyilatkozásáról.

Mire kell a cséplésnél vigyázni!

A mai nehéz viszonyok között a gazdának minden szem gabonára vigyáznia kell. A gabona ára alacsony, a kiadások magasak, a gazda tehát csak úgy tud megélni, ha a legnagyobb gonddal végzi a cséplést. Rendes cséplőgépek között cséplés alkalmával a gabona 4—5 százalékra veszendőbe megy. Ha azonban gondosan végezzük a cséplést és ügyelünk arra, hogy a cséplőgép rendesen járjon, ez a veszteség alig tesz ki fél százalékot.

A cséplőgép tulajdonosok mindent megtehetnek a cséplési százalékot, mert ma már az alacsony gabonaárak mellett másképpen nem találják meg számításukat. Ezzel szemben azonban méltán elvárhatják a gazdák a cséplőgéptulajdonosoktól, hogy a cséplést gyorsan és lelkiismeretesen hajtsák végre.

Különösen a következőkre kell vigyázni: különösen a következőkre kell vigyázni: különösen a következőkre kell vigyázni: különösen a következőkre kell vigyázni. A gép álljon...

szintesen. A hajtászijak legyenek fe-
nyesek, hogy a gép minden alkatrésze kellő
biztonsággal járjon. Tisztítsuk gyakran a ro-
szát. A szelelők legyenek jól szabályozva.
Ha túl nagy a szél a polyvába kerül.
Medves gabonát ne csépeljünk!

A gépből kikerülő szalmát, töreket és
polyvát állandóan ellenőrzés alatt kell tar-
tani s ha szemet találunk, a hibát ki kell ja-
vitatni. Az etető-munkájára fel kell ügyelni,
mert a helytelen etetéssel sok szem marad a
szalmában.

Massolini tovább folytatja a
barcot a többtermelés érdeké-
ben. Lapunkban többször meg-
emlékeztünk arról, hogy Olasz-
ország mezőgazdálkodása a há-
boru óta gyors fejlődésnek in-
dult. Mussolini először is a ga-
bonatermelés fokozására fek-
tetette a főszólyt. Ezt a kezdemé-
nyezést nevezték el Olaszor-
szágban buza csatának.
Olaszország megnyerte a buza-
csatát! Idén már csak 10 millió
máza külföldi gabonára lesz az
olaszoknak szüksége az eddigi
25-30 millió mázával szem-
ben.

Egy nagy tanulságot vonha-
nak le az olaszországi eredmé-
nyekből. Nem a gabonával be-
terített területet szaporították,
hanem a termelést tették belter-
esebbé. Helyes talajmunkával,
műtrágyák és nemesített vető-
magvak alkalmazásával elérték
többet, hogy 15 olasz tartomány-
ban a buza ez évi átlag termé-
se holdanként a 10 mázsát meg-
haladta. Egyes helyeken holdan-
ként 30 máza buza termett.
Mussolini kijelentette, hogy ad-
ni kell a munkát folytatni, a
mindent hektáron 100 má-
za buza fog teremni. Ez hol-
danként 50 máza termésnek
felel meg!

A gabonatermelés megjaví-
tása után az olaszok most hoz-
zárták az állattenyésztés fel-
élesztéséhez.

Az olasz kormány 2 millió
ezer líra (20 millió lej) ér-
ményösszeget tűzött ki a leg-
jobb eredményt felmutató gaz-
dálkodására.

Uj csodatehén Magyarországon.

Megemlékeztünk lapunkban
Dörny Frigyes „Ruca“ nevű te-
henéről, amelyik napi 40 literen
felüli tejelésével a világ legjob-
ban tejelő tehenei közé tartozott.
A Dörny-féle paradicsompusztai
tehenészetnek most újabb érde-
kessége van. A „Ruca 100“ nevű
tehén naponta 54 liter tejet ad
s ezzel a teljesítménnyel Európa
legjobban tejelő tehene lett. A
kiváló tehén teljesítményének
megfelelő takarmányozásban és
ápolásban részesül. Hogy egye-
bet ne említsünk, naponta 23
kilogramm abraktakarmányt fo-
gyaszt el. A tehén kiváló tejelő-
képességének különben már híre
ment az egész világon és az áll-
lattenyésztés világhírű dán ta-
nára, dr. Hansen Magyaror-
szágon járt a „Ruca 100“
tanulmányozása céljából. Han-
sen megállapította, hogy a
„Ruca 100“ mindenben beváltja
a róla elterjedt hírt, mert pró-
bafejések alkalmával egy nap
alatt 54 liter tejet adott. Az uj
csodatehén Magyarország gaz-
dáinak egyik legnagyobb büsz-
kesége s számos külföldi tudós
jelentette be, hogy az érdekes
tehenet tanulmányozás tárgyává
szeretné tenni.

PIAC

Hírek a világ gabonapiacáról.

Az amerikai terménytozsdé-
ken a szalmás gabonaneműek
ára esett. Ennek hatása érzik a
romániai piacon is. A kukorica
ára Amerikában drágul. Leg-
utóbbi jelentések szerint Ameri-
kában a kukorica drágább,

mint a buza. A kukorica ára ná-
lunk is nő. Ennek legfőbb oka
az amerikai áremelkedés hatá-
sán kívül az, hogy a nagy szá-
razság miatt a kukorica termés-
kilitásai egész Romániában
megromlottak. Ha az időjárás
nem fordul esősre, a szép re-
ménytel bízható kukorica veté-
sek nem fognak semmi termést
sem hozni.

Gabonaárak Székelyudvar- helyen.

Uj buza 85—90, ó-buza 95—
100, kukorica 50—54, rozs 65—
75, uj árpa 48—55, ó-árpa 55—
60, zab 35—38 lej 20 literes
kántént.

VALUTA

Kolozsvár, 1930. augusztus 7.

1 dollár...	=	1 820 lej
1 font sterling ...	=	810 —
1 svájci frank ...	=	32 61
1 francia frank ...	=	6 64
1 arany márka ...	=	4 27
1 líra ...	=	8 86
1 dinár ...	=	2 99
1 cseh korona ...	=	5 —
1 osztrák schilling ...	=	2 80
1 magyar pengő ...	=	2 47

Gyomorégés

gyomorhurut és fekély emésztés-
képtelenség ellen használja az **OMA**

„**OMA**“

különleges módon preparált gyomor-
meszel, mely a legbiztosabb
gyógyszer a gyomorbántalmaknál.

1 doboz ára 96.— lei

Kapható minden gyógyszerárban v.
Nagy Jenő gyógyszerárban
Târgul-Mureş — Marosvásárhely.

SZÖVETKEZET

A szövetkezeti eszme ünnepe.

Julius 5-én ünnepelte az egész világ szövetkezeti tábora annak a hatalmas, nagy eszmének testetöltését, amely az emberek összefogásán, testvéri egyetértésén és szeretetén keresztül mutatja meg a gazdasági megerősödés, a haladás és boldogulás útját. Julius 5 a nemzetközi szövetkezeti nap, amelyen lélekben összejött a világ sokmillió szövetkezője és megmutatja: ime, az erő, amelyet a szövetkezés gondolatának valóraváltása jelent. Ezen az ünnepen elismeréssel adóztunk mindazoknak, akik a szövetkezeti zászlót lobogtatva, töretetlen akaraterővel haladtak elől a küzdel-

mek útjain, elismeréssel szólunk a derék katonákról is, akik semmiféle támodástól nem tántorítva, hűségesen tartanak ki a szövetkezeti mozgalom zászlaja mellett. Mi most rendeztünk ugyan a nemzetközi szövetkezeti napon olyan diszes, látványos felvonulást, mint az más nemzetek szövetkezeteinél szokos, mert bennünket most a legnagyobb munkák költ le, de szeretettel bensőséggel hódolunk is az eszme dicsősége mellett, amely a magyar földmivelő nép erkölcsi és anyagi boldogulásának legnagyobb biztosítója. És most legyünk fogadalmat, hogy egymást megértve, megbecsülve, a legnagyobb összetartással, erőnket tömörítve, szövetkezeteink segítségével igyekezzünk leküzdeni a mai válságos időket és lerakni boldog jövőnk alapköveit.

IPARI ROVAT

Igaz van Sándor Józsefnek!

Lapunk egyik régebbi számában megemlékeztünk arról, hogy kisiparosaink válságos helyzetével kapcsolatban Sándor József magyar szenátor a parlamentben nagy beszédet tartott. Beszédében megemlítette, hogy a kisiparosok, ha helyzetükben nem áll be valamilyen kedvező fordulat, önként le fognak mondani ipar-üzési jogukról. Erre a cikkünkre kaptuk egy magyar iparostól a következő választ.

A „Magyar Nép” 26-ik számában cikket közölt „Gazdák és iparosok bajai a parlamentben” cím alatt. A cikkben szó van Sándor Józsefnek az iparosok érdekében tett felszólalásáról is. Magam részéről, mint kisiparos óhajtok hozzászólni a kérdéshez.

Igaz van Sándor József szenátor urnak, hogy ma-holnap nem marad Romániában, de különösen Erdélyben iparos. Az állam az iparosokkal szemben nemcsak, hogy nem helyezkedik a méltányosság álláspontjára, hanem ellenkezőleg úgy kezeli az iparosokat, mintha az országnak ellenségei volnának.

Pedig mint a beszédben is rámutatott a szenátor ur, az iparosok aránytalanul magas adóterheket viselnek. Hiába mezőgazdasági állam Románia, az adók egy igen nagy tételét az iparos lakosság adói teszik ki.

Ezt nem azért írom, mintha a gazdák nem viselnének elég terhet, hiszen mi iparosok látjuk és érezzük legjobban, hogy a gazdák milyen szomorú helyzetben vannak. Vásárlóképességük majdnem semmivé vált és ezt mi iparosok áruink forgalmának csökkenésénél napról-napra szomoruan tapasztaljuk.

Az államnak sürgősen tenni kell valamit, mert az országban állandóan nő a munkanélküli iparosok száma. Az iparosok kezéből kiesik a szerszám, becsukják műhelyeiket, mert nem bírják el a reájuk nehezdedő terheket.

Nem elég baj az az iparosnak, hogy a gazdák nem tudnak vásárolni, az adók, illetékek és más kiadások felemésztik utolsó életerejét is, igazságtalan zaklatásokkal anyagilag és lelkileg is igyekeznek az iparosokat tönkretenni. Legutóbb Déván is az iparosokkal száztól háromezer

lejjig terjedő birságot fizettünk azon a címen, hogy az iparosok iskolába. Pedig itt sem az iparosok voltak a hibásak, mert az iskola vezetősége nem írta pontosan az órarendet és így a mesterek nem ellenőrizhették a tanulók iskolalátogatását.

Ilyen és ehhez hasonló események és igazságtalanságok ezrivel fordulnak elő az országban.

Az ország vezetésében nem denki új rendszert vár. Jó volna ha ez a rendszer a gazdasági bajok orvoslásával kezdődne. A kisiparosok azt várjuk, hogy a kormány megvédi a megfelelő méltányosan a kisiparosokat. Ha ez nem történik meg, lesz Sándor József szenátorunk, mindannyian le kell tennünk a szerszámot!

Iparos kongresszus volt Sepsiszentgyörgyön. A székely iparosság vezetői Sepsiszentgyörgyön értekezletet tartottak. Az értekezlet eredményeként a kormányhoz egy emlékiratot terjesztettek fel. Ebben rámutattak azokra a bajokra, amelyek az iparos társadalom romlásának okai.

MULATTATÓ

SZEGÉNYNEK SZÜLETTEM...

*Szegénynek születtem
Szegénynek maradtam...
Mindig csak vetettem,
Sohasem arattam,
Sohasem arattam.*

*Egyre nőtt, hullámzott,
Dús mezőm kalásza;
De mikor megérett,
Mindig más kaszálta,
Mindig más kaszálta.*

*Nem jutott belőle,
Csak a mindennapi;
Éltem alkonyán is
Tovább kell szántani,
Tovább kell szántani.*

*Pedig már elfáradt
Magvető két karom...
Majd megpihenteli
Talán a sírhalom,
Talán a sírhalom.*

Irtó: Pósa Lajos.

János útrakél.

Meltermett a föld, de nem volt sok ha-
belőle. A gabonát csak nehezen és akkor
 kellett eladni. A magyarok csügged-
 válták a fejüket.

— Kutya világ ez, — mondogatták.

De nem lázongtak sorsuk ellen, valami
kedés élt bennük, hit a magyar föld-
 mely egy-két nehéz esztendő után majd
 csak ontani fogja feléjük a kevesebb
 nyugodtabb élet áldását.

A falu népe nem csüggedt. Bizott. Csak
 az öreg Galambos gazda fiának, Já-
 ahogy se tetszett ez a gondokkal teli

remény kötésű, okos szemű, vágyakkal
ny volt János. Ujságot, könyveket ol-
 t. Katonaviselt, fogságotjárt emberek
eit szívesen hallgatta és lassan vágy
kékében, amely messzi vidékek, nagy,
 városok felé vonzotta. Ő már nem
an reménykedő lemondással viselni

azt az elszegényedett magyar életet, mint az
apja, vagy akárki más a faluban. És egy szép
nyári napon, amikor megint valami újabb
gond felhöi borultak öreg házukra, ezzel állt
apja elé:

— Édesapám, én ezt nem birom tovább.

— Mit? — kérdezte megdöbbenve az
öreg.

— Hát ezt a sok gondot, szegénységet; azt,
hogy hiába dolgozunk, fáradunk, az ételre-
valót is alig keressük meg vele.

Az öreg kemény tekintettel nézte a fiát,
de valami bánat is volt a szemében, mert már
tudta, hogy a gyerek el akarja hagyni a
földet.

Csak egy idő mulva szólalt meg:

— Te itt akarsz hagyni? Itt akared
hagyni a földet?

— Itt.

— Aztán hová mész?

— Világgá.

— Minek?

— Pénzt szerezni, dolgozni és ha már sok
pénzem lesz, akkor...

— Akkor? — kérdezte az öreg.

— Akkor visszajövök.

Nem beszéltek többet a dolgról.

— Eregy, — mondta csak Galambos
gazda és Jánossal másnap már robogott is a
vonat Budapest felé.

Milyen sok vággyal, bizakodással, re-
ménnyel volt teli a legény szive! Milyen szép
álmokat, terveket szőtt a vonat kerekeinek
zakatoló zenéje mellett!

És a sok szép álomból, tervből, remény-
ből, bizakodásból, vágyból ez lett:

Már az első éjszakát bűzös, alvó emberek-
kel zsufolt tömegszálláson töltötte. Még lett
volna pénze jobb szállásra is, de takarékos-
kodni akart néhány pengőjével. Reggel pedig
munkakereséshez látott. Egy épülő háznál ka-
pott is munkát hamarosan A bér is elégnék
látszott. Csak, amikor egy heti kora reggeltől
késő estig tartó nehéz napszámomunka után
megkapta pénzét, akkor döbrent rá, hogy az
a drága városi életben a megélhetésre sem
elegendő. De nem csüggedt. Reménykedő
kedvvel dolgozott, takarékosan élt és még
ezekből a kis pénzecskekből is megtakarított
hetenként néhány fillért.

Őszig rendben is volt minden. Akkorra
azonban a ház felépült, megkezdődtek az eső-
zések, tavaszig beszüntettek minden építő

zést és Jánosnak újabb munka után kellett nézni. Nem szegyejt semmi munkát. Volt zsák-hordó a Dunánál, fütő, utóbb kocsis egy fuvarozónál. A vállalkozó azonban rövidesen rá, hogy felfogadta, teherautókat vásárolt és a kocsisok munka nélkül maradtak.

Nehéz hetek köszöntöttek most Jánosra. Munka nélkül ödögött a pesti utcákon és amíg volt, megtakarított pénzeeskéjét költötte. De aztán az is elfogyott és egy napon arra döbbsent, hogy már kenyeret sem tud venni, amivel éhségét csillapítsa. És szállása se volt már. Az utcákon töltötte éhesen az éjszakát és az otthoni meleg kemencés öreg házra, a kamrában lógó szalonnarudakra gondolt, mint valami teljesülhetetlen álmra.

De sűrű, nagy pelyhekben hullani kezdett a hó és ez egy kis áldás volt a számára. Beállt hólapátolónak és akkortól mindig az eget nézte, aggódva leste, mikor havazik újra, hogy új munkához, új falat kenyérhez, néhány éjszakai szálláshoz jusson.

A hólapátolók között több falusi emberrel találkozott, akik ugyanolyan reménykedésekkel mentek el hazulról, mint ő és már mind megbánták, hogy csalóka álmokért otthagyták az ősi földet, amely, ha mostanában szűkös, de mégis csak biztos kenyeret nyújt népének.

Egy öreg magyarral ismerkedett itt meg. Az is hűtlenül ott hagyta a falut. Sok minden volt azóta, jó és rossz sorsban élt egyaránt és a végén ez a hóhányólapát maradt meg elrontott élete utolsó menedékéül. Sokat tapasztalt ember volt és mikor a végét érő tél kiadta utolsó erejét, amikor a hóhányók sok napon keresztül dolgozhattak, az egyik

estén egy kocsmá szegletében a megivott linkától már kicsit csillogó szemmel így mondott Jánosnak:

— Tudod, testvér, nagy baj az, hogy magyar nép elhagyja a falut. A városban se tud boldogulni, nagy szerencséje van annak, aki villamoskalauz, vagy valami lesz valahol. Otthon kis földjén a maga lehetett volna, de fejjön Pestre szolgálni hivatalba! És ezek még szerencsésnek mert hányan vannak, akik úgy elhullnak mint én is. Ha nagyon megnehezült is a falu élete, mégis csak ott kéne maradni mert a föld a kenyeret megtermi.

Még egy pohár pálinkát ivott és boldóan legyintett a kezével:

— De a magyar falvak néptelenné pusztulnak, — mondta aztán sóhajtván.

János most már nem emlékezett nagy terveire, csak ezt a szerencsétlen pálinkás öreget látta maga előtt és rettegve gondolt arra, hogy az ő sorsa is ez lehet. Az pedig tovább beszélt:

— Tudod testvér, én a te helyedben nem mennék.

Már nem élt gőg János szívében, nagy-nagy szerelem a falu után és egy vágy: dolgozni a régi jó, magyar földön.

És a legközelebbi vonattal vissza is zott.

Apja jó szívvvel fogadta. Nem kért semmit se tőle, mintha csak tegnap volna el hazulról.

A tavaszi hajnalok pedig már ott voltak Jánost dalos kedvvel, a föld iránti szívelemmel teli szívvvel dolgozni a határban.

Simándi B.

Apróságok * Adomák

A földrengések országa.

Az európai államok közül Olaszországban észlelnek a legtöbb földrengést. A mostani földrengés, bár 15 ezer emberéletet oltott ki, — szerencsére, — meg sem közelítette néhány régebbi földrengés méreteit.

A krónikák feljegyzik, hogy az 1783. évi kalabriai földrengés

még a nagyobb épületeket is valósággal a levegőbe repítette. A járó-kező embereket a rengés az uccáról a házak tetéjére dobta.

Az 1797. évi rionbai földrengés a halottak nyugalmaát is megzavarta. A rionbai temető földje össze-vissza hasadozott. A koporsók és halottak napvilágra kerültek. Itt történt az a borzalmas eset, hogy néhány koporsót és csontvázat a föld-

lökés ereje a temetőtől méternyi távolságra dobta nyugalmaükban megzavart meket a temető mellett patak tulsó partján, egy tetején találták meg a földrengés után.

Valósággal végítélet az 1908. évi december 28-iki olaszországi földrengés. Mára városa sok más helyen együtt teljesen romba dől halál csak minden öszi

kegyelmezett meg. 198
ber lelte halálát ennél a
földindulásnál.
föld szeretete azonban
hatalmasabb érzés.
szított olasz területeken
lelkek után néhány év-
megint virágzó helysége-
keztek. Így lesz ez a
szerencsétlenség után
ny év múlva a mosfáni
ést mint rossz álmot
emlegetni az emberek.

Bűnbánat.

A cigány gyónni ment a pap-
hoz és bevallja, hogy az egyik
gazdától disznót lopott, mivel
azonban a lelkiismeretén enyhí-
teni akar, tanácsot kért, mit te-
gyen.

— Nos és — kérdezi a pap
— mennyit ért az a disznó?

— Legfeljebb ezer lejt.

— Jól van, fiam, hozd el ne-
kem holnap az ezer lejt, én át-
adom a gazdának, így nem fog-

ja tudni, ki lopta el a disznáját.
Másnap a cigány megjelenik
a papnál és átad neki háromezer
lejt. A gyóntatóatyja csodál-
kozva néz a bűnbánó cigányra
és kérdi, hogy miért ad három-
ezer lejt, mikor a disznó csak
ezer lejt ér.

— Hát, főtisztelendő ur, —
feleli a cigány, — ilyen olcsón
soha nem juthattam disznóhoz,
hát az éjjel elloptam még ket-
tőt.

Tanácsadó

*Előfizetőink részére, akik
ügyből kifolyólag ta-
borulnak, ezen rovatunk-
képesen megadjuk a vá-
telkintettel arra, hogy
költségeik a tanácsadásért
kell, felkérjük olvasó-
gya a beküldött tanács-
adók mellékeljenek 20
százévesek óráért bélyeg-
díj költségeit mi nem
fizetjük. Ha a választ levél-
ben küldik, ezenfelül még kü-
ldj is beküldendő. Csakis
válaszolunk, ame-
ly 20 lej is csatolva van.*

*gyodott, erőtlén, vérsze-
nyűbajos betegek részére
Grasin erőtápszer. La-
pallapján levő hirdeté-
sét hívjuk figyelmét.*

*A jelenleg érvényben
lévő községi törvény ér-
telében bába van: kör- és
körbábát a vármegyei
tanács nevezi ki és a vár-
megyei tanács költségvetésben
szabott fizetéssel, amely
2000 és 2200 Lei között van.
A községek ezen fi-
zetés kötelesek hozzájá-
rást adni a községi
bábát a községi
tanácsnak. Ezek havi fizetését
a törvényben állapítja meg,
amely az anyagi viszonyait
figyelembe véve megállapítható ma-
gánál is, de ez semmi
képpen sem kötelező. Ami a szü-
lők közreműködést il-
letően a díjazása a felek szá-*

bad megegyezésére van hagyva,
a hatóság azt kötelezőleg nem ál-
lapíthatja meg. Egyes vármegyék
egészségügyi bizottságai a szü-
lésnél való közreműködést ille-
tően és a díjakra vonatkozólag
megállapítottak bizonyos díjtéte-
leket, ezen megállapítás azonban
kötelező erővel nem bír a közsé-
gekre, illetve a szülő nőkre. A
fentiek alapján kétségtelen, hogy
a körbábák alkalmazása és fize-
tése nem képezi a községek köte-
lezettségét. A községek joga és
kötelezése a községi bábák alkalmazása és azok fizetésének meg-
állapítása, amely havi 50 lejnél
kevésbé nem lehet.

2. A közigazgatási törvény 462.
szakasza mentesíti a községeket
eddig azon kötelezettségük alól,
hogy az állami intézmények fen-
tartásához hozzájáruljanak és
így a csendőrség részére szüksé-
ges laktanya bérét fizessék, azon-
ban az 1930. évi június 30-án meg-
szavazott és a hivatalos lap jú-
lius 7-iki 148-ik számában közölt
egy szakaszos törvény az 1930. év
tartamára kötelezi a községeket
ezen teher viselésére.

3. Nincs olyan törvény, vagy
törvényes intézkedés, mely a köz-
ségeket kötelezné, hogy hivatal-
nokokat vagy karhatalmi köze-
geket, végrehajtókat díjazásért
vagy anélkül egyik községből a
másikba fuvarral szállítsa, ugy-
szintén nem kötelesek tűzifát, be-
tegeket, tanítókat, tanulókat stb.
szállítani, még kevésbé napi dí-
jakat fizetni.

4. A községi jegyzőt törvénye-
sen megilleti a szövetkezett köz-
ségek, illetve a vármegyei vá-

lasztnány által jogerős határo-
zattal megállapított évi utazási
átalány. A jegyző ezen átalány,
terhére köteles összes utazási
költségeit fizetni és ezen felül
nincs joga természetbeni fuvar
követelni.

5. A segédjegyzőnek hivatalos
kiküldetése alkalmával a hiva-
talosan megállapított napi és fu-
vardíjra jogos igénye van. Itt
megjegyezzük, hogy miután 1930.
február 1-től a jegyző fizetése a
községek terhére esik, nem méltá-
nyos, de nem is kötelező a se-
gédjegyzői állások fentartása,
elegendő, ha a körjegyző mellé
egy irtóki állás rendszeresítettik,
ami kevésbé terheli meg a köz-
ségek háztartását. Véleményünk
szerint a helyes megoldás az
volna, hogy a képviselőtestület
kimondja:

1. Hogy a törvény értelmében
csak a folyó évre járul hozzá a
csendőrlaktanya béréhez és intéz-
kedik, hogy a bérlet 1930. okt.
1-ével 1931. január 1-ére felmon-
dassék.

2. Megtiltja, hogy községi fuva-
rok díjmentesen bocsáttassanak
az említett célokra.

3. Megtiltja az előjáráságnak,
hogy beleegyezése nélkül napi-
díjakat fizessen.

4. A segédjegyzői állásnak meg-
szüntetése és legfeljebb egy irtó-
ki állásnak rendszeresítése
iránt a körhöz tartozó községeket
megkeresni.

B. L. A szomszédjának nincsen
joga Öntől földet elszántani.
Hívja fel tanúk előtt, hogy adja
vissza az elvett mesgyét és ha
nem tesz eleget a felhívásnak,

birtokháborításért és birtokbada-
adásért pert indíthat, — amennyiben a közölt adatok helyesek.

K. M. Sajnos, — a szerencsétlenség az áldozatok hibájából keletkezett, mivel a megrakott kocsik nem szolgálhat közlekedési eszközül tisztviselők részére. Éppen ezért törvényes uton a munkaadót fizetésre szorítani nem lehet.

I. F. Levele nem elég világos, először írja, hogy január 14 óta beteg és kapott 40 napra segélyt, a másik helyen pedig írja, hogy szintén január 14. óta a helyi orvos gyógyultnak jelentette. — Ezek után egy összesítő felvilágosítást fogunk adni az igényjogosultságára vonatkozólag a következőkben: Egy beteg 6 hónapig igényelhet táppénzsegélyt. Ha egy beteget a betegsegélyző beutal a kórházba, akkor sem ápolási, sem operációs díjat nem kell fizetnie a betegnek. Azon 5000 lejt, miért fizette be a kórházba, ha orvosi és betegsegélyzői utalvánnyal ment be oda? Nem kellett volna fizetni, mivel azt — mint említettük — a betegsegélyzőnek kell fizetnie és a betegsegélyző által beutalt betegek nem kell fizessenek az operációért sem. Ha tehát beteg volt és a 40 napi segélyt kevesnek találja azon időre, akkor kérjen orvosi bizonyítványt a kezelő orvostól, hogy több időt volt beteg, mint 40 nap és arról is, hogy kórházban volt és megoperálták, akkor ezen orvosi bizonyítványt mellékelje egy kérvényhez és küldje be a betegsegélyzőhöz és kérje a 40 napon túli időre is a táppénzt addig, amíg beteg volt. Ha pedig ott visszautasítanak, akkor tegyen jelentést, és kérje újból a bucaresti központból a jóváhagyást, amelynek a román címe a következő: Casa Centrală pt. Asig. Soc. București, Piața Amzei Nr. 2. Tehát sérelmeit foglalja össze a kérvényben és írja bele pontosan, hogy hol kezelték és mikortól — meddig — és melyik orvos, hogy ezáltal tudjanak a kérvénye felől dönteni.

„MAGYAR NÉP”-et terjeszteti
CSD magyar köteleesség! CSD

P. I. Nagyszalonta. Becses kérdésére értesítjük, hogy a *magtári zsuzsok* vagy *gabona zsisziks* csakis gabona félekben, míg a *borsózsizsik* a borsóban, a *lencsezsizsik* pedig csakis a lencsében él. A magtári zsuzsok legjobban szereti a búzát, árpát és kukoricát, ellenben a zabot ritkán támadja meg. A borsózsizsik rendszeren csakis a borsóban él, csak nagyon ritkán találni a bükköny magjában, míg a lencsezsizsik a lencsének különleges ellensége.

A magtári zsuzsok csakis magtárakban él, a szabadban nem található, nem is tud repülni. Ez a bogár 4 mm hosszú, sötét barna színű, feje hosszú ormányba nyulik ki. Téli az épületek repedéseibe húzódik és nyugalomra száll, mert a hidegben nem mozog, csakis tavasszal mászik elő, amikor már fölmelegedett a magtár levegője. Tavasszal megfurja hegyes ormányával a gabonaszemet és belerakja a petéjét. Egy-egy buzaszembe mindig csak egy petét tojik. A letojított petéből csakhamar kikel egy kis kukac, amely a gabonaszemet kirágja, ott bebábozza magát és új bogárrá válik. Kifejlődéséhez meleget kíván, azért leginkább a magtár napsütötte helyein szaporodik el. Átlag véve 45–50 nap alatt kifejlődik a zsuzsok, ezért egy nyár leforgása alatt több nemzedék is létezhet. Egy zsuzsoknőstény 30–60 petét tojik, mindegyiket más-más gabonaszembe, tehát nagyon rövid idő alatt nagyon elszaporodhatik a magtárban. A kukac a gabonaszemet teljesen kirágja, úgy hogy csak a héja marad meg. Az ellene való védekezést a „Magyar Nép” f. évi 26-ik számában ismertettük, a „Tanácsadó” rovatban.

A *borsózsizsik* a szabadban él és a borsó virágzásakor jelenik meg, amikor a még fiatal borsóhüvelyre tojik 15–20 petét. A petéből kikelő álea befurja magát a fiatal borsómagba, de itt is mindig csak egy kukac él egy magban. Az a nyílás, amelyen keresztül a kis kukac belerágta magát a borsóba, csakhamar összeszűkül, úgy, hogy kívülről nem látszik nyoma a kukac behatolásának.

A kis álea a borsó magjából táplálkozik, a borsó sejtét többé-kevésbé kirágja, érett borsó után a benne lévő zsisziks álcával kerül be a borsóba, az álea a borsó belsejében él. Tavasz felé, amikor a borsó geobré fordul az idő, az álea borsó belsejében bebábozódik, a báb nem sokára kész lesz, bogárrá változik át, amely után kirágja magát a borsó magból. Ha télen a zsiszikes borsót leg helyre hozzuk, akkor a zsisziks még a tél folyamán fej ki és mint bogár kilep a borsóból. Ilyenkor azt hiszi a gazda, hogy a borsó magától megkesedett, pedig már benne az álea, csakhogy még a borsó len vagyis álea állapotában.

A borsózsizsik leginkább a legkevesebb vidékeken él, ahol a borsóporodása folytán megakad a borsótermelés. Borsózsizsik csakis a hűvösebb vidékeken nő, a borsózsizsik ellen győzedelmeskedni, hogy csakis a borsómagot vetünk el, abban a borsózsizsik már kimászott. Ha a borsómagot vetés előtt megkezezzük, akkor a borsózsizsiket megöljük. Egy borsóter borsóra 50 köbcentiméter szénkéneget kell venni és jól elzárt ládába helyezni március elején kell megkezeztetni a vetőmagnak, szánt borsóórán keresztül kell a szénkéneget határolni.

A *lencsezsizsik* csakis a lencsében él. Életmódja hasonló a borsózsizsiké és védekezni is hasonlóan kell, mint a borsózsizsik ellen. Úgy a borsó, valamint a lencsezsizsik évente csak egy nemzedék hoz a világra. Dr. Béla.

B. Sz. D. Gyógyszer R. ban nem szabadalmazható, galomba hozatalához mindegyik engedély kell. A magyar szabadalmi törvényvel kapcsolatos rendelkezések: Szabadalom nem adható az emberi és állati életre szolgáló cikkekre, szerkezetekre és oly tárgyakra,

Szerkesztői üzenetek

K. J. Turc. Ü. J. Sepsikőröspatak. E. C. Felsővisó. K. J. Mádéfalva. K. J. Biharsanálos. B. A. Gyergyóbékás. K. I. Anino-sza.

Itt felsoroltak az új előfizetőkért lelkes és önzetlen támogatókért fogadják mély tiszteletünket, hálaikat és köszönetünket. Bizalommal kérjük és várjuk további eredményes támogatásukat.

Postás. Nagyon csodálkozunk azon megjegyzésén, hogy lapunk községében csak a reformátusoknak jár, mert a katolikusok nem rendelik meg. Tudomására hozzuk tehát úgy Önnek, mint a többi érdekelteknek, hogy lapunk nem felekezeti alapon áll, hanem a magyarság egyetemes érdekeinek szószólója. Ha községében tényleg az a helyzet, hogy csak a reformátusok rendelték meg lapunkat, az tisztán véletlenségen mulott, mert pl. a teljesen katolikus Csikmegyében van mondhatni a legtöbb előfizetők.

M. B. Nemes érzéseit nem tudja művészi formába önteni.

Gy. A. Versében szép a gondolat: a virág szépsége a föld, a harmat és a napsugár hármasszerelméből származik. Sajnos, ezt a gondolatot nem tudta szép formába önteni. *K. P.* versei közt nem találtunk közölhetőt. *Sz. M.* Az ön kérvényének semmi hatása sem lenne. *Sz. L.* A prózai elbeszélésnek éppen úgy megvannak a művészi törvényei, mint a versnek. Ön ezeket távolról sem ismeri.

K. J. Feketelak. Most beküldött versei nem közölhetők. Az elemi

iskolai törvény megváltoztatásáról nincs szó. Jó lenne azonban utánanézni, hogy a közölt esetben nem történt-e szabálytalanság, ami az érvényben levő törvényekkel is orvosolható volna.

K. P. Csókfalva. Beküldött hírét nem értjük. Ki felesége volt az asszony? A munkanélküli bányászé, vagy S. M.-é? Miért Lupény áldozata, ha Csókfalván lett öngyilkos és semmi köze sem volt a bányáshoz? Sajnos így nem közölhető.

A következő befolyt pénzeket nyugtázzuk: O. J. Szőkefalva 170, özv. B. D.-né Oklánd 95, Cs. B. Sepsiszentgyörgy 180, R. Zs. Torja 175, L. I. Bálványosváralja 95, B. A. Bors 265, G. Gy. Nagyszentmiklós 170, E. F. Magyar-kapud 175—50, K. Gy. Maros-eperjes 170, B. N. G. Bihardiószeg 345, N. J. Apatelek 175, dr. S. J. Székelyhid 175, özv. M. P.-né Magyarpécska 170, P. V. Szemlak 175, M. J. Halmagy 170, id. H. F. Kiskereki 175, P. M. Nagyszeben (r. 1931. május 1-ig), P. F. Ruybroeck 450, B. A. Kémer 510, S. P. Rigmány 534, K. B. Tenke 190, F. J. Gyergyóremete 355, J. A. Szászváros 95, G. J. Szenthányfalva 190, D. J. Józsefháza 170, F. J. A. Gyergyóremete 355 (a megrendelő nevét tekintettel arra, hogy évekkézelőtt történt nem tudjuk megállapítani, egyben értesítést kérünk, hogy küldjük-e továbbra is lapunkat), H. V. Abrudbánya 95, B. S. Kiskereki 175, N. N. Micske 295 (ebből 200 lej özv. tanítónő részére, míg 95 lej előfizetésére), H. K. Lemhény 170, Sz. S. Nagykágya 345 lej.

A szerkesztésért felel:

GYALLAY DOMOKOS.

regyi uton állíttatnak elő; előállításánál szolgáló eljárás azonban szabadalmazható. — természet, hogy a szabadalmazási eljárás terméke, mint a bányatulajdonképeni tárgy szabadalmi jog védelme alatt áll és tulajdonosnak joga ezt kizárólagosan iparilag hasznosítani.

A magyar szabadalom csak kizárólagosan Magyarországra vonatkozó védelmet, nemzetközi viszonylatban hatálytalan.

Védjegy pl. a „Szabolin“ lemezre vonatkozó, ha úgy lesz bejegyezve, de lehet korlátozott, vagyis 2—3 vagy több alkalommal kiterjedő.

Az adatokat Vass Adolf ügyvéd, szabadalmi ügyvivőtől lehet megkapni Cluj-Kolozsvár, Str. Gen. Dragalina-Fellegvári-ut 120. I. sz. sz. a további kérdéseire bővebb felvilágosításokat lehet adni.

M. D. Forduljon Vass Adolf mérnök szabadalmi ügyvivőhöz, Cluj-Kolozsvár, Strada Dragalina - Fellegvári-ut 120. I. sz. aki részletes felvilágosítást és a szabadalom megszerzésével illetőleg részletes költségvetéssel rendelkező állana. A bejelentés előtt meg kell mutatni a bejelentés előtt meg kell mutatni a bejelentés előtt meg kell mutatni a bejelentés előtt meg lehet.

Aranyosgyéresi Gyagyipar R.-T.

elsőrangú földgázzal
készített hornyolt és hódfarku

tetőcserepét,

normál és német méretű

fal- és kuttégláját

mint elsőrendű különböző
méretben készült

fal- és kuttégláját

és iroda: Turda—Torda.
Telefon szám: 107.

... a „KELETI ÚJSÁG“-ot, Erdély magyar napilapját!

Apróhirdetések

Apróhirdetések tarifája: Minden szó 5, vastagabb betűvel 10 lej. Legkisebb hirdetés 60 lej. Alást keresők részére 20 szóig 50 lej. Előfizetőknek minden szó 4, vastagabb betűvel 8 lej. Az apróhirdetési díj előre beküldendő.

Intézetek, vendéglők, és magánosok! Hajlitott szék szükségleteiket legjobban beszerezhetik Hegyessy Lajos székípari telepén **Gheorgheni—Gyergyószentmiklós, Reg. Ferdinand 74**, ahol elsőrangú főzött bükkfából készült hajlitott széket szállítok 160 lej utánvét-tel. **Nagyobb mennyiségű vételnél minta-széket és árajánlatot szívesen küldök.**

Figyelem! Községek, magánosok, legelők, vízellátását, mélyfurásokat, súlyosított betonkutat, itatóvállalok, vízvezetékek, viziturbinák tervezését, építését vállalja és ingyen szaktanácsot ad Gábor Aron építészeti irodája: **Sighisoara-Szegesvár, Strada Mihai-Viteaz No. 15.**

Hirdetmény. Atia—Atyha községben (Udvarhely megye) az országos állat- és kirakóvásárok minden év április 7-én és 10-én, augusztus hó 28-án és 31-én, október hó 5-én és 8-án tartatnak meg. Amennyiben a kirakóvásárok vasárnapra vagy ünnepnapra esnek úgy az utána következő napon fog megtartatni. **Előjáróság.**

Négy darab 200 tojásra való legújabb melegvizes Columbus kettőtűgép, önetetők, itatók, betegség miatt méltányos árban eladó. **Cs. Lázár Lászlóné Ili-Marosilye, jud. Hunedoara.**

Eladó: jó karban levő kis cséplőgép, kettő lovas járgánnyal, rostával. Érdeklődni lehet **Juhász János** hit. szöv. főellenőrnél **Oradea—Nagyvárad, Temető-utca 15.**

Vetemény és virágkertészt keresek októberi vagy januári belepésre. **Báró Bánffy Dániel fugadi gazdasága Posta: Aiud—Nagyenyed.**

Egy tíz hónapos fekete mangalica fajkan eladó **Pilbák István**nál **Cara-Kolozskara, Kolozs-megye.**

FOKOZZA JOVEDELMÉT!

Biztosítsa, állandósítsa készpénzbevételeit!

Válogassa ki az alábbi felsorolásból mindazokat a könyveket, amelyek segítségével lehetnek ebben a munkájában, használja fel a tudását és tapasztalat eredményeit földje, állatai gondozásában. Ne szalassza el pénzszerzés sokszor játszva kínálkozó alkalmait, hanem állítson be pénzforrásokat körülményei okos felhasználásával:

I Dr. Ballenegger Róbert: Talajmiveltetés és talajjavítás	Lej. 60
Fehér Foltán: Olajos növények termesztése	— — — — — 60
Földes János: Az erdő miveltetés és hasznai	— — — — — 100
Gyárfás József: A műtrágyázás gyakorlata	— — — — — 110
Győry Elemér: A borkezelésről	— — — — — 50
Dr. Kadocsa Gyula: Gazdasági állattan	— — — — — 272
Monostori: Állatainknak betegségektől való védelme	— — — — — 40
Pali bácsi: A kis gyümölcsstermelő	— — — — — 60
Szántó Péter: A dinyetermesztés	— — — — — 60
Szönyey Lóránné: A modern csirkefarm	— — — — — 150

Mind ezek kaphatók a **Minerva** könyvkereskedésben, **Cluj-Kolozs** Str. Reg. Maria (Deák Ferenc-u.) 1. sz. Mivel utánvételnél a legcsekélyebb összegnél is legalább 20 lej kell költségekre fizetni, ajánlatosabb előre beküldeni.

Hagyjunk fel a káros kékköcsavázással!

Csávázzuk vetőmagvainkat

Porzol porpáccal

A PORZOL-t

szárazon, víznélkül keverjük össze a vetőmagokkal

A PORZOL

biztosan megvéd a kőüszögtől és mentesít az idővel csirázás veszélyétől, mivel a magvak szárazak maradnak

A PORZOL

serkenti a csirázást és nagy termésmennyiséget hoz

Kételkedik? Probálja meg!

Petőfi Sándor összes költeményei

az erdélyi Irodalmi Társaság kiadása ára füzve 100 lei,
diszkötésben 150 lei Megrendelhető kiadóhivatalunk után

Keleti Ujság

Erdély.

legolvasottabb magyar lapja

Tartalmas, Megbízható,
Szórakoztató

Az Orsz. Magyar Párt
hivatalos lapja

HARMONIUMOK

nagy választékban, művészi kivitelben már 10.000 lejtől kaphatók. —
Németország legnagyobb és legjobb
harmóniumgyárának képviselője

SIMON LÁSZLÓ

orgonakészítőnél,

aki orgona készítését, javítását és
homlokzat sipok készítését jutá-
nyos áron vállalja.

Cím: Simon László Cluj-Kolozsvár.
Str. Brătianu (volt Király-utca) 24.

Mezőgazdasági Bank és Takarékpénztár Rt

Cluj-Kolozsvár, Piața Unirii (Főtér)

9.

Fióktintézetek:

Dej-Dés, Beclean-Béthlen,
Jibou-Zsibó, Zălau-Zilah.

Affiliált intézetek: —

A Nagyenyedi Kisegítő Tak.-pénztár
R.-T. Aiud-Nagyenyed és ennek
Uioara-Marosujvári fióktintézte. —

Saját tőkék:

58.000.000 Lei.

Foglalkozik a banküzlet minden
ágazatával. Átutalásokat bel- és
külföldre legelőnyösebben
és legpontosabban eszközöl. —

Engedélyezett devizabély.

Eredeti golyóscsapágyas acélrámás

Máv. cséplőgépek

és herefejtőkészülékek,

Máv. gőz-, benzin és szivógázlokomobilok,

W. D. Hanomag, Case és Fordson traktorok,

továbbá M. H. kéveköti és marokrakó aralógépek

és fűkaszalók

Vezérképviselete:

ECONOMIA

INDUSTRIA

keres. és ipari részv.-társaság

keres. és ipari részv.-társaság

Oredea-Nagyvárad

Timisoara-Temesvár

Piața Mihai Viteazul I. szám.

Strada I. C. Brătianu 3. szám.

Előnyös fizetési feltételek! Kérjen árajánlatot!

Pásztortűz

Irodalmi folyóirat

Kiadóhivatal:

Cluj-Kvár, Strada Baron L. Pop
(v. Brassai-utca) 5 sz.

A szántóföld műtrácvája a Szuperfoszfát,

mert hatóanyaga a foszforsav vízben könnyen oldódik és így szárazságra hajló éghajlatunk alatt, a növénynek már fejlődése kezdetén is rögtön rendelkezésére áll.

A Szuperfoszfáttal

trágyázott gabona 8–10 nappal korábban erik be.

A Szuperfoszfáttal

trágyázott gabona szemképződése, minősége és csirkekapessége jobb mint a trágyázatlan gabonáé.

A Szuperfoszfáttal

trágyázott gabona a roszdának is jobban ellenáll.

A Szuperfoszfáttal

trágyázott föld katasztrális holdanként a gabonánál 2–3 métermérszával nagyobb szemtermést és 30–40 százalékkal bővebb szalmahozamot ad.

16–18 %-os
vízben oldódó

Szuperfoszfát

kapható:

"MARAȘEȘTI" S.A.R. pentru Industrii Chimice, Központ București I.,
Calea Victoriei No. 29.

"PHÖNIX", Fabrica de Acid Sulfuric și Produse Chimice S. A.
Baia-Mare Nagybánya.

Propaganda- és eladási iroda Cluj-Kolozsvár, Str. Avram Iancu (v. Petőfi-u.) 3
és az összes kerületi képviselőknél.

Lesoványodott, erőltet,
vérszegény, tüdőbajos
betegek részére áldás a

„GRASIN“

erőtápszer. — Etvágy ja-
vító, erősítő, vérképző
hatása szembeűnő.

Kapható: gyógyszerárakban és Dr. Nagy Árpád gyógyszerárakban
Cluj-Kolozsvár, Calea Măjilor. — Egy doboz 120 lei. Postán küldve
135 lei. Egy teljes kurához 5 doboz 600 lei bérmentve, utánvevél.
Használati utasítás minden dobozhoz mellékelve.

**Rolozsvári
Takarékpénztár és
Hitelbank Részv.-Társ.**
Cluj-Kolozsvár, P. Unirii (Főter) 7.

Betéteket előnyös kamat mellett
fogad el és rendszerint fel-
mondás nélkül fizet vissza. —
Olcsó kölcsönöket nyújt.

Fiókjai: Dej-Dés, Diciosánmartin-
Dicsőszentmárton, Alba-Julia-
Gyulafehérvár, Targu-Murag-
Marosvásárhely, Oreda—Nagy-
várad és Timisoara—Temesvár.

Saját tőkéi 143 millió lei.

Affiliált intézetei:

Tordaaranyos várm. Tak.-pénztár
Rt. Turda-Torda, Alsófehérvárm.
Gazdasági Bank és Tak.-pénztár
Rt. Aiud-Nagyenyed, Udvarhely-
megyei Tak.-pénztár Odorheiu-
Székelyudvarhely és Cristur—
Székelykeresztur, Szászrégen-
vidéki Tak.-pénztár Rt. Reghin-
Szászrégen, Népbank Rt. Huedin-
Bánffyhyunyad és Szamosujvári
Hitelbank Rt. Gherla—Sz.-ujvár.

Minden bankügyletet
a legelőnyösebben végez.
Áruraktárai a vasut mellett.

Villamos házi központ

legjobb német gyártmány,

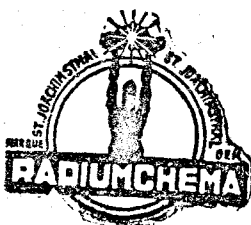
melyhez semminemű szakértelemre nincs szükség. Olcsóbb
mint a petróleum világítás. 40—80 égtől üzemben tart minden
felügyelet nélkül. Beszerzése olcsó és előnyös feltételek mellett.

B M W.

motorkerékpár világmárka raktárról kapható

Klatrobecz János villamos vállalatánál

Cluj-Kolozsvár. Str. N. Iorga (v. Jókai-u.) 3

Wieni Klinika belgyógy. oszt.
Wieni Klinika bőrgyógy. oszt.
Wieni Allg. Krankenhaus
Rádium-intézet.
Berlin Charité belgyógy. Klinika
Berlin sebészeti Klinika
Egyetemi Klinika Bonn a/Rh.
Dr. Fernau egy. tan. Wien
Dr. Mandl egy. tan. Wien
Dr. Schüller egy. tan. Wien
Dr. Pineles egy. tanár Wien

Mien használjon minden beteg és egészséges
R á d i u m o ! ?

Mert természetes háziázer, gyógyhatása páratlan és nap
munkájában nem zavarja.

A valódi St. Joachimshali

Rádiumpárnácskát, Rádiumchemiát

világhírű orvosok és klinikák ajánlják, így:

Dr. Wezselzsky, a Budapesti	Dr. Pirchan egy. tan. St.
Rádiumint. igazg. főorvosa.	Joachimshali
Dr. Wellich, a budapesti Szt	Dr. Maikl egyetemi tanár
István kórház főorvosa.	St. Joachimshali
Dr. Lazarovits egy. tan. Bpest.	Dr. Kucera egy. tan. Prága
Dr. Raskai egy. tan. Bpest.	Dr. Tomanek egy. tan. Prága
Dr. Bothe egy. tan. Berlin	Dr. Weinberger egy. tan. Wien
Dr. Husse egy. tanár Wien	Dr. Hochsinger egy. tan. Wien
Dr. Bauer egy. tanár Wien.	Dr. Henke egy. tan. Wien
Dr. Volk egy. tanár Wien.	Dr. Stejskal egy. tan. Wien
Dr. N. Jehle egy. tanár Wien	Dr. Zweig egy. tan. Wien

Gyógyhatását az orvosi tudomány a következő betegségek esetében állapította meg és a
eredményei próbák ki.

**Rheuma
Küszvény
Ischiás
Vese
Epe
Lép
Máj
Neuralgia
Neurasthenia
Migrén
Gyomor**

**Sömör
Bőrbetegségek
Furunculások
Mindennapi fájások
Isületi gyulladások
Gennyes folyamatok
Gyulladásos folyamatok
Fertőző betegségek
Tuberkulózis meg-
betegedések
Érelmeszesedés**

**Korai öregedés
Női bajok
(Ankora)
Tüdőbaj
Asztma
Bennsis
Golyva
Vérszegénység
Sápkór
Hasi vízkór
stb. stb. esetekben**

Használata egyszerű, a párnácska állapotában véve a tájéltalma leírására teendő.
Cluj-Kolozsvári körzetvezető: Ifj. SZILÉ MÁRTON Strada I. Raşin 3
Dej-Dés: Szilka László. — Targu-Mures—Marosvásárhely: Dr. Erdélyi Emil. — Alba-
Gyulafehérvár: Weill Béla. — Oreda-Nagyvárad: Lederer Ervin, Str. Moldova 20. — Dumbr-
Erzsébetváros: Klein Gyula. — Timisoara-Temesvár: Gaengler Miklós, Str. Telegrafului 6. —
Nagyszeben: A. Reiner. — Satu-Marc—Szatmár: Dr. Pirkler Ernő. — Simleu-Silvaniei—Sz-
Hosszu József.

Romániai igazgatóság: Révész Ignác, Arad, Str. Consistorului 5

!
Ha sikert akar elérni,
hirdessen

„MAGYAR NÉP“-ben